ECLI:LV:AT:2025:0130.C30686719.15.S
Lieta Nr. C30686719, SKC-55/2025
Civillietu departaments

Latvijas Republikas Senāts
SPRIEDUMS
Rīgā 2025. gada 30. janvārī

Senāts šādā sastāvā: senatore referente Ļubova Kušnire, senatores Dzintra Balta un Zane Pētersone

rakstveida procesā izskatīja civillietu /pers. C/ (*/pers. C/*) prasībā pret /pers. D/ (*/pers. D/*) un /pers. F/ (*/pers. F/*) par piedziņas vēršanu uz dāvanu sakarā ar /pers. C/ kasācijas sūdzību par Latgales apgabaltiesas 2023. gada 29. decembra spriedumu un Latgales apgabaltiesas 2024. gada 13. februāra papildspriedumu.

Aprakstošā daļa

[1] /pers. C/ 2019. gada 24. jūlijā cēla tiesā prasību pret /pers. D/ un /pers. F/, lūdzot vērst piedziņu uz /pers. F/ piederošajiem īpašumiem /Nosaukums A/, /Nosaukums B/, /Nosaukums C/, /Nosaukums D/ /adrese/, izpildot /ārvalsts/rajona tiesas 2016. gada 26. oktobra spriedumu, kas atzīts un pasludināts par izpildāmu Latvijas Republikā ar Rīgas pilsētas Vidzemes priekšpilsētas tiesas 2017. gada 7. decembra lēmumu lietā Nr. C30674617 un par kuru izdots izpildu raksts, un par /ārvalsts/rajona tiesas 2018. gada 30. janvāra spriedumu, kas atzīts un pasludināts par izpildāmu Latvijas Republikā ar Rīgas pilsētas Vidzemes priekšpilsētas tiesas 2018. gada 28. augusta lēmumu Nr. C30674118 un par kuru izdots izpildu raksts.

Prasībā norādīts, ka atbildētāji ir brāļi. Laikā, kad /pers. D/ bija neizpildītas saistības pret prasītāju, viņš sev piederošos četrus īpašumus Latvijā uzdāvināja /pers. F/. Atbilstoši Civillikuma 1927. pantam prasītājam ir tiesības vērst piedziņu uz atdāvinātajiem īpašumiem.

Rīgas pilsētas Vidzemes priekšpilsētas tiesas 2017. gada 7. decembra lēmumā lietā Nr. C30674617 konstatēts, ka ar /ārvalsts/ pilsētas tiesas 2016. gada 26. oktobra spriedumu no /pers. D/ prasītāja labā piedzīti 7 951 202 /ārvalsts naudas vienība/. Minētais /ārvalsts/ pilsētas tiesas spriedums atzīts Latvijas Republikā. Rīgas pilsētas Vidzemes priekšpilsētas tiesas 2018. gada 28. augusta lēmumā lietā Nr. C30674118 konstatēts, ka ar /ārvalsts/ pilsētas tiesas 2018. gada 30. janvāra spriedumu no /pers. D/ prasītāja labā piedzīti 3 000 864 /ārvalsts naudas vienība/. Minētais /ārvalsts/ pilsētas tiesas spriedums atzīts un izpildāms Latvijas Republikā.

2018. gada 26. janvāra izpildu rakstā lietā Nr. C30674617 ir minēts, ka 2019. gada 30. aprīlī izpildu raksts izsniegts atpakaļ piedzinējam, pamatojoties uz Civilprocesa likuma 565. panta pirmās daļas 2. punktu, un veikta daļējа izpilde 6160,70 EUR apmērā. Tāpat 2018. gada 18. oktobra izpildu rakstā lietā Nr. C30674118 minēts, ka 2019. gada 30. aprīlī izpildu dokuments izsniegts atpakaļ piedzinējam, jo piedziņa nav iespējama. Zvērinātas tiesu izpildītājas Dainas Priednieces 2019. gada 30. aprīļa aktā par piedziņas neiespējamību norādīts, ka lietā Nr. C30674617 no /pers. D/ atgūti 6160,70 EUR (naudas līdzekļi kontā un no darba samaksas) un citas mantas viņam nav. Tāpat zvērinātas tiesu izpildītājas Dainas Priednieces 2019. gada 30. aprīļa aktā par piedziņas neiespējamību lietā Nr. C30674118 konstatēts, ka /pers. D/ nav mantas, uz kuru vērst piedziņu.

[2] Atbildētājs/pers. F/ paskaidrojumā norādīja, ka /pers. D/ /ārvalstī/ pasludināts maksātnespējas process, kurā ir iekļauts arī prasītāja prasījums, un nav pieļaujamas darbības, apejot maksātnespējas procesā noteikto kārtību.

[3] Pēc minētajiem paskaidrojumiem prasītājs atteicās no prasības daļā par piedziņas vēršanu uz atdāvināto mantu pēc /ārvalsts/ rajona tiesas 2018. gada 30. janvāra sprieduma, kas atzīts un pasludināts par izpildāmu Latvijas Republikā ar Rīgas pilsētas Vidzemes priekšpilsētas tiesas 2018. gada 28. augusta lēmumu lietā Nr. C30674118 un par kuru izdots izpildu raksts.

Prasība tika uzturēta daļā par piedziņas vēršanu uz atdāvināto mantu, izpildot /ārvalsts/ rajona tiesas 2016. gada 26. oktobra spriedumu, kas atzīts un pasludināts par izpildāmu Latvijas Republikā ar Rīgas pilsētas Vidzemes priekšpilsētas tiesas 2017. gada 7. decembra lēmumu lietā Nr. C30674617 un par kuru izdots izpildu raksts.

[4] Ar pirmās instances tiesas 2023. gada 2. februāra spriedumu izbeigta tiesvedība daļā par piedziņas vēršanu uz /pers. F/ piederošajiem īpašumiem pēc /ārvalsts/ pilsētas tiesas 2018. gada 30. janvāra sprieduma, un noraidīta prasība daļā par tiesībām vērst piedziņu uz /pers. F/ piederošajiem īpašumiem pēc /ārvalsts/ pilsētas tiesas 2016. gada 26. oktobra sprieduma.

[5] Par minēto spriedumu prasītājs iesniedza apelācijas sūdzību, pārsūdzot spriedumu daļā par prasības noraidīšanu.

[6] Ar Latgales apgabaltiesas 2023. gada 29. decembra spriedumu prasība noraidīta, norādot šādus motīvus.

[6.1] Saskaņā ar Civillikuma 1927. pantu prasītājam jāpierāda, ka /pers. D/ nav citas mantas, uz kuru vērst piedziņu.

Lietā ir zvērināta tiesu izpildītāja paziņojums par piedziņas neiespējamību no /pers. D/, bet lietā nav pierādījumu tam, ka prasītājs ir izmantojis savas tiesības panākt sprieduma izpildi /ārvalstī/ vai /pers. D/ uzturēšanās valstī /cita ārvalsts/. /pers. D/ ir /citas ārvalsts/ pilsonis un pastāvīgi dzīvo /šajā ārvalstī/, pirms tam dzīvojis /ārvalstī/. Tādēļ ir nepieciešams noskaidrot, vai atbildētāja saistību izpildei nav citas mantas šajās valstīs, pirms vērst piedziņu uz atbildētāja atdāvinātajiem īpašumiem Latvijā.

[6.2] Ar /ārvalsts/ pilsētas arbitrāžas tiesas 2016. gada 3. augusta lēmumu /pers. D/ ir pasludināts maksātnespējas process. Ar /ārvalsts/ pilsētas arbitrāžas tiesas 2019. gada 13. septembra lēmumu pabeigta parādnieka /pers. D/ īpašuma realizācijas procedūra, neatbrīvojot no saistību turpmākas izpildes. Tiesa ir secinājusi, ka /pers. D/ nav pamata atbrīvot no saistību izpildes, un tas dod tiesības prasītājam lūgt sprieduma piespiedu izpildi /ārvalstī/.

Lietā nav pierādījumu, ka prasītājs izmantojis savas tiesības panākt sprieduma izpildi /ārvalstī/. Tāpat nav pierādījumu tam, ka prasītājs lūdzis

sprieduma izpildi /citā ārvalstī/ un ka /pers. D/ tur nav mantas, uz ko vērst piedziņu. Tādējādi prasītājs nav izpildījis Civilprocesa likuma 93. panta pirmajā daļā noteikto pienākumu, proti, prasītājam ir jāpierāda savu prasījumu pamatotība un tikai pēc tam atbildētājam ir jāpierāda savu iebildumu pamatotība. Prasītājam ir jāpierāda faktiskā dāvinātāja maksātnespēja jeb tas, ka dāvinātājam nekādas mantas nav, vai no atlikušās parādnieka (dāvinātāja) mantas nav iespējams apmierināt prasītāja prasījumus (sk. *Senāta 2014. gada 19. februāra spriedumu lietā Nr. SKC-590/2014*).

[6.3] Prasītāja atsauces uz Senāta spriedumu lietā Nr. SKC-174/2022 un Nr. SKC- 32/2021 nav pamatotas, jo šajās lietās ir atšķirīga faktiskā situācija, proti, prasītājs bija pierādījis, ka dāvinātāji nespēj samaksāt parādu. Izskatāmajā lietā prasītājs nav pierādījis, ka /pers. D/ ārpus Latvijas nav mantas, uz kuru vērst piedziņu.

[6.4] Prasītāja arguments, ka /pers. D/ aktīvu esība vai neesība citās valstīs nevar ietekmēt izskatāmo lietu, ir nepamatots. Ir būtiski noskaidrot atbildētāja mantas sastāvu, lai varētu secināt, vai prasītājam ir tiesības vērst piedziņu uz atdāvinātajiem īpašumiem. Tā kā lietā nav ziņu par /pers. D/ mantas sastāvu, prasība nav pierādīta.

[6.5] Ņemams vērā, ka /ārvalsts/ pilsētas tiesas 2016. gada 26. oktobra spriedums ir daļēji izpildīts. Prasītājs atzinis, ka no atbildētāju puses tiek izdarīti atsevišķi maksājumi sprieduma izpildei. Minētais liecina, ka /pers. D/ nemēģina izvairīties no saistību izpildes. Atbildētāju pārstāve arī norādījusi, ka /pers. D/ kontā /citas ārvalsts/ bankā ir pieejami naudas līdzekļi.

[7] Par minēto spriedumu prasītājs iesniedza kasācijas sūdzību, kurā norādīti šādi argumenti.

[7.1] Atbildētājam/pers. D/ ir pienākums izpildīt tiesas spriedumu, ko viņš ilgstoši nav darījis. Tā vietā /pers. D/ ir nobēdzinājis savu mantu. Šādos apstākļos nav taisnīgi uzlikt kreditoram pienākumu „dzīties pakaļ parādniekam pa vairākām valstīm", lai panāktu sprieduma izpildi.

[7.2] Civillikuma 1927. pantā paredzētās kreditora tiesības prasīt apmierinājumu no dāvanas saistītas ar diviem apstākļiem: 1) mantas dāvināšanas laikā tās dāvinātājam bijuši parādi; 2) dāvinātājs nespēj parādu nomaksāt (sk. *Senāta 2007. gada 12. septembra spriedumu lietā Nr. SKC-590/2007*). Par pirmo apstākli lietā strīda nav. Attiecībā uz tiesas secinājumu par prasītāja pierādīšanas pienākuma neizpildi norādāms, ka prasības pamatotība nevar mainīties no tā, kur tiesas procesa laikā parādnieks dzīvo. Tiesa faktiski uzlikusi pienākumu prasītājam pierādīt negatīvu faktu – to, ka atbildētājam /ārvalstīs/ nav citas mantas, uz kuru vērst piedziņu. Tiesai bija jākonstatē vien objektīva saistību esība un dāvinājuma fakts (sk. *Senāta 2022. gada 22. septembra spriedumu lietā Nr. SKC-174/2022*).

[7.3] Tiesa pieļāva Civilprocesa likuma 8. panta pirmās daļas un 97. panta pirmās un trešās daļas pārkāpumu, jo spriedumā nav sniegusi objektīvu un vispusīgu pierādījumu novērtējumu. Tiesa ir selektīvi novērtējusi:

- /ārvalsts/ pilsētas arbitrāžas tiesas 2019. gada 13. septembra spriedumu, kurā ir konstatēts, ka atbildētājs /pers. D/ jau 2016. gada 3. augustā pasludināts par maksātnespējīgu;
- ka ir veikta viņa mantas inventarizācija;
- ka kreditora prasījumus nav iespējams apmierināt sakarā ar mantas neesību.

Minētais tieši un nepārprotami apstiprina atbildētāja /pers. D/ faktisku maksātnespēju un mantas neesību /ārvalstī/. Turklāt /pers. D/ maksātnespējas procesa administratora 2022. gada 28. februāra izziņā minēts, ka visa atbildētāja manta ir realizēta maksātnespējas procesa ietvaros. Līdz ar to nav pamata papildus veikt sprieduma izpildes procesu, lai vēlreiz konstatētu, ka /pers. D/ mantas nav.

Tiesai arī bija jāvērtē, ka /pers. D/ bankrota procedūras ietvaros ir atlikusi iespaidīga neapmierināto kreditoru prasījumu summa. Savukārt prasītāja prasījums ir vien 8 %, kas radikāli samazina piedziņas iespējas pat tad, ja kāda parādnieka manta /ārvalstī/uzrastos. Prasības tiesā celšanas brīdī bankrota procedūra vēl nebija pabeigta, un tās ietvaros arī notika faktiskā sprieduma piespiedu izpilde /ārvalstī/.

Tiesa nav objektīvi novērtējusi pierādījumus, kas liecina par /pers. D/ mantas neesību sprieduma izcelsmes valstī, un to, ka prasītājs bija izmantojis tiesības panākt sprieduma izpildi /ārvalstī/.

[7.4] Tiesa pieļāva likuma „Par tiesu varu" 3. pantā ietverto tiesību uz taisnīgu tiesu pārkāpumu. Sprieduma izpildes teritorija ir kreditora brīva izvēle, ciktāl tas spēj normatīvajos aktos noteiktajā kārtībā panākt sprieduma atzīšanu valstī, kurā tas vēlas izpildi veikt. Tam, ka spriedums ir izpildāms vēl kādā citā valstī, nav nozīmes.

Tiesa, nosakot prasītājam pienākumu veikt sprieduma izpildi kādā citā valstī, nevis prasītāja izvēlētajā valstī, ir pieļāvusi tiesību uz savlaicīgu un efektīvu tiesas sprieduma izpildi pārkāpumu. Sekojot tiesas loģikai par nepieciešamību pierādīt parādnieka mantas esību (neesību) valstī, kurā parādnieka uzturas, kreditoram katrā reizē būtu no jauna jāuzsāk izpildes process attiecīgajā valstī, kas ir absurdi un nesamērīgi.

Prasītājs ir veicis normatīvajos aktos noteiktās darbības sprieduma atzīšanai un izpildei Latvijas Republikā (Civilprocesa likuma 644. panta pirmā daļa). Prasītājam ir tiesības realizēt savas no sprieduma izrietošās tiesības, proti, vērst piedziņu uz mantu, kas parādniekam piederēja laikā, kad viņam jau bija parāds, bet ko viņš, izvairīdamies no saistību izpildes, fiktīvi uzdāvināja kādam citam. Uzliekot pienākumu pierādīt /pers. D/ piederošo (neesošo) mantu /citā ārvalstī/, tiesa nav ņēmusi vērā, ka prasītājs jau ir pierādījis gan faktisku, gan juridisku atbildētāja maksātnespēju /ārvalstī/ un faktisku maksātnespēju Latvijas Republikā, t. i., valstīs, kurās parādniekam ir pienākums izpildīt spriedumu.

[7.5] Lietas izskatīšanas gaitā pieļauts Civilprocesa likuma 9. pantā nostiprinātā pušu līdztiesības principa pārkāpums. Uzklausot atbildētājus par mantas esību citās valstīs, tiesa nav šos apstākļus skaidrojusi, nav pieprasījusi pierādījumus par to, kur un kāda, un cik vērtīga manta /pers. D/ pieder.

[8] Pēc atbildētāju pieteikuma par papildsprieduma taisīšanu attiecībā uz prasības nodrošinājuma atcelšanu ar Latgales apgabaltiesas 2014. gada 13. februāra papildspriedumu nospriests pēc sprieduma spēkā stāšanās atcelt ar tiesas 2019. gada 6. augusta lēmumu piemēroto prasības nodrošinājumu.

[9] Prasītājs iesniedza kasācijas sūdzību par papildspriedumu, norādot, ka nekādi papildu argumenti netiek izvirzīti, taču, tā kā par prasības noraidīšanu pastāv strīds, tad ir strīds arī par prasības nodrošinājuma atcelšanu.

[10] Sakarā ar prasītāja kasācijas sūdzību Senātā saņemts atbildētāju paskaidrojums, kurā lūgts kasācijas sūdzību noraidīt.

Motīvu daļa

[11] Pārbaudījis apelācijas instances tiesas sprieduma likumību atbilstoši kasācijas sūdzības argumentiem, Senāts turpmāk norādīto apsvērumu dēļ atzīst, ka spriedums ir atceļams.

[12] Atbilstoši Civillikuma 1927. pantam manta atzīstama par dāvinātu tikai tiktāl, ciktāl no tās atvilkti dāvinātāja parādi. Tajā gadījumā, kad dāvinātājs nespēj samaksāt parādus, kuri viņam bijuši dāvināšanas laikā, ne vien viņa kreditori var prasīt sev apmierinājumu no viņa dāvanas, bet arī viņš pats var prasīt no apdāvinātā, lai no viņa dāvinātās mantas dod atpakaļ šo parādu samaksai vajadzīgo daļu. Noruna starp dāvinātāju un apdāvināto par

to, ka pēdējais neatbild par pirmā parādiem, ir spēkā pret kreditoriem tikai tad, ja viņi tai piekrituši.

Kasācijas sūdzības iesniedzējs, atsaucoties uz judikatūru, pareizi norādījis, ka kreditora tiesības prasīt apmierinājumu no dāvanas saskaņā ar šo tiesību normu ir saistāmas ar diviem apstākļiem: 1) mantas dāvināšanas laikā tās dāvinātājam bijuši parādi; 2) dāvinātājs nespēj parādu samaksāt (sk., piemēram, *Senāta 2007. gada 12. septembra spriedumu lietā Nr. SKC-590/2007, C04339904, 2014. gada 19. februāra sprieduma lietā Nr. SKC-590/2014, C32290110, 9.1. punktu, Senāta (paplašinātā sastāvā) 2021. gada 25. februāra sprieduma lietā Nr. SKC-32/2021, ECLI:LV:AT:2021:0225.C33525715.10.S, 11. punktu, Senāta 2022. gada 21. septembra sprieduma lietā Nr. SKC-174/2022, ECLI:LV:AT:2022:0921.C30627617.27.S, 6. punktu*).

Tādējādi pamats attiecināt minēto tiesību normu uz konkrēto dzīves gadījumu ir tad, ja ar pierādījumiem lietā ir nodibināti apstākļi, kas atbilst iepriekš minētajām tiesību normas sastāva pazīmēm.

[13] Saskaņā ar Civilprocesa likuma 93. panta pirmo daļu katrai pusei ir jāpierāda tie fakti, uz kuriem tā pamato savus prasījumus vai iebildumus. Prasītājam jāpierāda savu prasījumu pamatotība, atbildētājam ir jāpierāda savu iebildumu pamatotība.

Pierādīšanas nastas sadales pamatā ir princips *ei incumbit probatio qui dicit*, *non qui negat* (jāpierāda, pierādījumi jāiesniedz tam, kurš apgalvo, un nevis tam, kurš noliedz) (sk. *Līcis A. Prasības tiesvedība un pierādījumi. Prof. K. Torgāna zinātniskajā redakcijā. Rīga: Tiesu nama aģentūra, 2003, 72. lpp.*).

[13.1] No lietas materiāliem redzams, ka prasītājs, lai pierādītu Civillikuma 1927. panta tiesiskā sastāva esību, iesniedza:

- /Ārvalsts/ rajona tiesas 2016. gada 26. oktobra spriedumu par 7 951 202,49 /ārvalsts naudas vienība/ piedziņu no /pers. D/ /pers. C/ labā;
- Vidzemes priekšpilsētas tiesas tiesneša 2017. gada 7. decembra lēmumu lietā Nr. C30674617, ar kuru iepriekš minētais spriedums atzīts un pasludināts par izpildāmu Latvijā;
- lietā Nr. C30674617 2018. gada 26. janvārī izsniegto izpildu rakstu par iepriekš minētā ārvalsts sprieduma piespiedu izpildi, kuras ietvaros zvērināts tiesu izpildītājs piedzinējam /pers. C/ paziņoja, ka piedziņa veikta daļēji, jo parādniekam /pers. D/ nav mantas un ienākumu, uz kuriem var vērst piedziņu;
- /ārvalsts/ pilsētas arbitrāžas tiesas 2019. gada 13. septembra spriedumu, kurā ir konstatēts, ka atbildētājs /pers. D/ jau 2016. gada 3. augustā pasludināts par maksātnespējīgu, maksātnespējas procesa ietvaros ir veikta viņa mantas inventarizācija un secināts, ka kreditora prasījumus nav iespējams apmierināt sakarā ar mantas neesību;
- /pers. D/ maksātnespējas procesa administratora 2022. gada 28. februāra izziņu, kurā minēts, ka visa parādnieka manta ir realizēta maksātnespējas procesa ietvaros.

Savukārt atbildētāji, neatzīstot prasību, savu iebildumu pamatošanai pierādījumus nav iesnieguši.

[13.2] Attiecībā uz Civillikuma 1927. panta piemērošanai konstatējamo pirmo priekšnoteikumu (mantas dāvināšanas laikā dāvinātājam bijuši parādi) apelācijas instances tiesa, balstoties uz pierādījumiem, atzina par pierādītu, ka parāds, kas piedzīts ar iepriekšminēto /ārvalsts/rajona tiesas spriedumu, pastāvēja laikā, kad atbildētājs /pers. D/ uzdāvināja nekustamos īpašumus, kas viņam piederēja Latvijā.

Par šo apstākli strīds lietā nepastāv.

[13.3] Savukārt jautājumā par Civillikuma 1927. panta piemērošanai nepieciešamo otro priekšnoteikumu (dāvinātājs nespēju parādu samaksāt) Senāts turpmāk minēto apsvērumu dēļ atzīst, ka pārsūdzētais tiesas spriedums attiecībā uz pierādīšanas nastas noteikšanu, pierādījumu novērtēšanu un sprieduma pamatošanu neatbilst Civilprocesa likuma 93. panta pirmās daļas, 97. panta un 193. panta piektās daļas prasībām.

[13.3.1] Kā jau norādīts iepriekš, prasītājs, lai pierādītu dāvinātāja nespēju parādu samaksāt, ir iesniedzis rakstveida pierādījumus, kuros ir ietvertas ziņas par neatmaksātā parāda esību, nesekmīgu parāda piespiedu piedziņu, atbildētājam pasludināto maksātnespējas procesu valstī, kurā taisīts spriedums par parāda piedziņu, u. c. rakstveida pierādījumus.

Šādā situācijā pierādīšanas nasta pārgāja atbildētājam (apdāvinātajam), kuram, lai izvairītos no piedziņas vēršanas uz uzdāvināto mantu, bija jāatspēko prasītāja ar pierādījumiem pamatotais apgalvojums par atbildētāja nespēju parādu atmaksāt, iesniedzot pierādījumus, ka viņam ir tam nepieciešamā manta un ienākumi.

Atbildētājs pierādījumus par šādiem apstākļiem lietā nav iesniedzis.

Tiesa, norādot, ka prasītājam papildus jau iesniegtajiem pierādījumiem vēl bija jāpierāda, ka /pers. D/ ārpus Latvijas nav mantas, lai izpildītu saistības pret prasītāju, pierādīšanas nastas sadalījumu noteica nepareizi.

[13.3.2] Tiesa spriedumā nav sniegusi objektīvu un vispusīgu pierādījumu novērtējumu.

Kasācijas sūdzības iesniedzējs pareizi norādījis, ka, konstatējot Civillikuma 1927. panta sastāva pazīmi – parādnieks nespēj parādu samaksāt, būtiska nozīme ir arī pierādījumiem par atbildētājam /ārvalstī/ īstenoto maksātnespējas procesu un tā rezultātiem.

Senāta ieskatā spriedumā norādītais, ka prasītājs nav pierādījis mantas neesību sprieduma izcelsmes valstī, un arī to, ka viņš būtu izmantojis tiesības panākt sprieduma izpildi /ārvalstī/ vai /citā ārvalstī/, kurā ir /pers. D/ dzīvesvieta, dod pamatu secinājumam, ka tiesa minēto pierādījumu saturā vispār nav iedziļinājusies. Minētie tiesas secinājumi ir klajā pretrunā ar šajos pierādījumos ietvertajām ziņām, kas liecina, ka atbildētājam /pers. D/ bija pasludināts maksātnespējas process un ka prasītājam neizdevās gūt apmierinājumu savam prasījumam /ārvalstī/ parādnieka mantas neesības dēļ.

Izdarot spriedumā pierādījumu saturam pretējus secinājumus, tiesa pārkāpa Civilprocesa likuma 97. panta pirmajā daļā noteikto pierādījumu objektīvas novērtēšanas pienākumu.

Tiesa pretēji Civilprocesa likuma 193. panta piektās daļas prasībām nav arī argumentējusi, kāpēc, jo īpaši, ņemot vērā, ka atbildētājs savu iebildumu pamatošanai nekādus pierādījumus nav iesniedzis, ziņas, kas ietvertas lietā iesniegtajos pierādījumos, nerada pamatu konstatēt Civillikuma 1927. panta tiesiskā sastāva kvalificējošo pazīmi – parādnieks nespēj parādu samaksāt.

Turklāt tiesa nav apsvērusi, vai tas, ka dāvinātājs ar spēkā stājušos spriedumu piedzītu parādu tā arī nav samaksājis, kopsakarā ar pārējiem konkrētās lietas apstākļiem arī neliecina par dāvinātāja nespēju parādu samaksāt.

[13.3.3] Tādējādi tiesa pieļāva procesuālo tiesību normu (Civilprocesa likuma 93. panta pirmās daļas, 97. panta un 193. panta piektās daļas) pārkāpumus, kas uzskatāmi par būtiskiem, jo tie varēja ietekmēt lietas pareizu izspriešanu.

[14] Kā jau norādīts iepriekš, kreditora tiesības prasīt apmierinājumu no dāvanas saskaņā ar Civillikuma 1927. pantu ir saistāmas ar diviem apstākļiem: 1) mantas dāvināšanas laikā tās dāvinātājam bijuši parādi; 2) dāvinātājs nespēj parādu samaksāt. Tieši šādu apstākļu esība vai neesība ir jānodibina tiesai, pārbaudot un izvērtējot pušu iesniegtos pierādījumus.

Lai prasītājam kā kreditoram rastos šajā tiesību normā paredzētās tiesības, nav nepieciešams, lai kreditors lūgtu atzīt un izpildīt spriedumu par parāda piedziņu ikvienā tādā valstī, kurā atbilstoši normatīvajam regulējumam kreditoram ir uz to tiesības.

Tāpat prasītājam nav jāmeklē parādnieka īpašums un ienākumu avoti visās tajās valstīs, kurās parādnieks ir kādu laiku dzīvojis vai dzīvo.

Tā kā šādi tiesas norādītie fakti nav priekšnoteikums Civillikuma 1927. panta piemērošanai, secināms, ka tiesa Civillikuma 1927. pantu iztulkoja un

piemēroja nepareizi.

[15] Tā kā apelācijas instances tiesas spriedums ir atceļams, arī papildspriedums par prasības nodrošinājuma atcelšanu ir atceļams.

[16] Spriedumu atceļot, kasācijas sūdzības iesniedzējam atbilstoši Civilprocesa likuma 458. panta otrajai daļai atmaksājama drošības nauda, kuru viņa vietā ir samaksājusi /pers. N/.

Rezolutīvā daļa

Pamatojoties uz Civilprocesa likuma 474. panta 2. punktu, Senāts

nosprieda

atcelt Latgales apgabaltiesas 2023. gada 29. decembra spriedumu un Latgales apgabaltiesas 2024. gada 13. februāra papildspriedumu un nodot lietu jaunai izskatīšanai Latgales apgabaltiesā;
atmaksāt /pers. N/ drošības naudu 300 EUR (trīs simti *euro*).

Spriedums nav pārsūdzams.

Senatore Ļ. Kušnire Senatore Dz. Balta Senatore Z. Pētersone